

MATURITA ZE ZEMĚPISU

Maturitní okruhy a osnovy

Maturitní okruhy

1. – 15. Regiony Země

16. – 20. Česká republika

21. – 28. Obecná geografie

1. Austrálie a Oceánie
2. Afrika
3. Severní Amerika
4. Latinská Amerika
5. Jihozápadní Asie
6. Jižní a jihovýchodní Asie
7. Východní Asie
8. Státy bývalého SSSR
9. Severní Evropa
10. Britské ostrovy
11. Francie a Benelux
12. Jižní Evropa
13. Jihovýchodní Evropa
14. Německy mluvící státy
15. Střední Evropa – Visegrádská skupina
16. Fyzická geografie České republiky
17. Socioekonomická geografie České republiky
18. Regiony České republiky – české kraje (mimo NUTS 2 Severovýchod)
19. Regiony České republiky – české kraje (NUTS 2 Severovýchod, místní region)
20. Regiony České republiky – moravské kraje
21. Litosféra
22. Atmosféra
23. Hydrosféra pevnin
24. Světový oceán a polární oblasti
25. Biosféra, pedosféra, kryosféra
26. Demografie a sídelní geografie
27. Socioekonomická geografie světa
28. Země jako vesmírné těleso, kartografie

1. – 15. Regiony Země

Základní informace	Vymezení, základní informace, historický vývoj regionu
Přírodní podmínky	Charakterizovat základní přírodní podmínky mající zásadní vliv na podobu regionu (povrch, klima, vodstvo, biomy)
Socioekonomické podmínky	Charakterizovat a posoudit stupeň rozvoje, vymežit odvětvovou strukturu hospodářství, určit jádra a periferie, popsat strukturu obyvatelstva, popsat významná sídla
Postavení ve světě	Zhodnotit z různých hledisek (např. geografická poloha, přírodní poměry, hospodářství, obyvatelstvo, kultura, společné znaky) význam regionu ve světě, mezinárodní integrace
Aktuální problémy	Reagovat na aktuální události v regionu, popsat vnitřní a vnější vztahy

16. Fyzická geografie České republiky

Základní informace	Poloha, krajní body, hranice
Geologický vývoj a horopis	Charakterizovat hlavní změny v jednotlivých érách, geomorfologické členění
Vodstvo	Charakterizovat hydrologické poměry, popsat významné vodní toky a plochy
Ochrana přírody	Popsat výškovou stupňovitost vegetace, zhodnotit vývoj a aktuální stav biosféry, popsat systém ochrany přírody, lokalizovat velkoplošná chráněná území a určit jejich charakter
Přírodní zajímavosti	Vybrat významné přírodní zajímavosti ČR – biosférické rezervace, typická velkoplošná chráněná území, s přihlédnutím k regionu
Klimatické podmínky	Určit hlavní klimatotvorné faktory, popsat rozložení základních klimatických jevů (teplot a srážek)
Půdní podmínky	Určit významné půdní typy a půdní druhy, lokalizovat významné půdní typy, definovat půdotvorný proces a popsat půdní profil

17. Socioekonomická geografie České republiky

Vývoj a stav ekonomiky	Určit hlavní mezníky ve vývoji naší ekonomiky ve 20. století, uvést hlavní partnery Česka v hospodářských a politických integracích, v zahraničním obchodě, uvést hlavní vývozní a dovozní komodity
Zemědělství	Vymežit základní zemědělské výrobní oblasti, situace českého zemědělství
Těžba	Vymežit hlavní těžební oblasti významných surovin, objasnit současný stav
Průmysl	Lokalizovat a popsat hlavní rozvojová jádra a periferní oblasti, popsat lokalizační faktory působící na vznik a současný stav hlavních průmyslových center Česka, hlavní průmyslová odvětví a jejich lokalizace, jmenovat významné problémy či střety na úrovni průmysl – životní prostředí
Doprava	Lokalizovat hlavní dopravní uzly a sítě, jmenovat významné problémy či střety na úrovni doprava – životní prostředí
Obyvatelstvo	Popsat a zdůvodnit rozmístění, pohyb, strukturu a demografický vývoj obyvatelstva v jednotlivých obdobích
Sídla	Popsat historický vývoj osídlení na území ČR, včetně příkladů konkrétních sídel, vymežit současné tendence v osídlení ČR, objasnit Christallerovu teorii centrálních míst, objasnit správní členění státu
Kulturní zajímavosti	Vybrat významné kulturní zajímavosti ČR – památky světového dědictví UNESCO

18. Regiony České republiky – české kraje (mimo NUTS 2 Severovýchod)

Základní informace	Vymezení, základní informace
Přírodní podmínky	Charakterizovat základní přírodní podmínky mající zásadní vliv na podobu regionu (klima, biomy, povrch)
Socioekonomické podmínky	Charakterizovat a posoudit stupeň rozvoje, vymežit sektorovou/odvětvovou strukturu hospodářství, určit jádra a periferie
Postavení v ČR	Zhodnotit z různých hledisek (geografická poloha, přírodní poměry, hospodářství, obyvatelstvo, kultura, společné znaky) význam regionu ve světě
Aktuální problémy	Reagovat na aktuální události v regionu, popsat vnitřní a vnější vztahy

19. Regiony České republiky – české kraje (NUTS 2 Severovýchod, místní region)

Základní informace	Vymezení, základní informace
Přírodní podmínky	Charakterizovat základní přírodní podmínky mající zásadní vliv na podobu regionu (klima, biomy, povrch)
Socioekonomické podmínky	Charakterizovat a posoudit stupeň rozvoje, vymežit sektorovou/odvětvovou strukturu hospodářství, určit jádra a periferie
Postavení v ČR	Zhodnotit z různých hledisek (geografická poloha, přírodní poměry, hospodářství, obyvatelstvo, kultura, společné znaky) význam regionu ve světě
Aktuální problémy	Reagovat na aktuální události v regionu, popsat vnitřní a vnější vztahy
Místní region	Vymežit místní region a popsat ho podle výše uvedených charakteristik

20. Regiony České republiky – moravské kraje

Základní informace	Vymezení, základní informace
Přírodní podmínky	Charakterizovat základní přírodní podmínky mající zásadní vliv na podobu regionu (klima, biomy, povrch)
Socioekonomické podmínky	Charakterizovat a posoudit stupeň rozvoje, vymežit sektorovou/odvětvovou strukturu hospodářství, určit jádra a periferie
Postavení v ČR	Zhodnotit z různých hledisek (geografická poloha, přírodní poměry, hospodářství, obyvatelstvo, kultura, společné znaky) význam regionu ve světě
Aktuální problémy	Reagovat na aktuální události v regionu, popsat vnitřní a vnější vztahy

21. Litosféra

Struktura zemského tělesa	Základní charakteristiky jednotlivých částí (jádro, plášť, kůra)
Wegenerova teorie kontinentálního driftu	Princip pohybu litosférických desek, typy rozhraní na konkrétních případech
Vulkanická činnost	Typy vulkanické činnosti, dělení vulkánů, sopečné tvary, následky vulkanismu
Orogenese a epeirogenese	Typologie pohoří, příklady pevninotvorných pohybů
Seismická činnost	Příčiny vzniku, následky seismiky
Geomorfologie	Základní principy (eroze, transport, akumulace), základní dělení (exogenní a endogenní činitelé), reliéf Země
Typy exogenních činitelů Svahové pochody	Pochody a tvary vzniklé působením – svahových pochodů, fluvialní, krasové, marinní, glaciální, eolické, biogenní a antropogenní činnosti

22. Atmosféra

Klimatické činitelé	Stálé a proměnné faktory
Tlakové systémy	Cyklóna, anticyklóna
Klimatické pásy	Podnebné pásy, vliv oceanity a kontinentality, klimatické extrémny
Složení atmosféry	Chemické složení atmosféry, vertikální členění, ozónosféra, skleníkový efekt
Meteorologie	Charakteristika základních prvků – teplota, tlak a vlhkost vzduchu, srážky, vítr, oblačnost, sluneční svit
Všeobecná cirkulace atmosféry	Základní charakteristika, větrné proudy – cyklóny, monzuny, místní větry

23. Hydrosféra pevnin

Vodní toky	Základní charakteristiky a pojmy
Klasifikace vodních toků	Typy řek dle odtokového režimu, tvary říčních sítí
Význam vodních toků	Příklady využití vodních toků
Přirozené vodní nádrže	Typologie dle vzniku, charakteristika největších světových jezer
Umělé vodní nádrže	Typy dle funkce, konkrétní příklady, charakteristika významných vodních děl

24. Světový oceán a polární oblasti

Charakteristika světového oceánu	Členění světového oceánu, typy moří, profil mořského dna
Vlastnosti mořské vody	Salinita, barva, teplota
Pohyby mořské vody	Vlnění, mořské proudy, slapové jevy
Význam světového oceánu	Využití člověkem, následky lidské činnosti
Charakteristika polárních oblastí	Vymezení, základní charakteristika, význam, využití a ohrožení

25. Biosféra, pedosféra, kryosféra

Charakteristika biosféry	Definice biosféry, články potravního řetězce
Horizontální zonalita	Charakteristika základních biomů - lesy, stepi, savany, pouště, tundry
Vertikální zonalita	Výškové vegetační stupně
Význam a využití biosféry	Využití člověkem, vliv člověka na biosféru
Ohrožení biosféry	Charakteristika problematiky, lokalizace, řešení jednotlivých typů ohrožení – desertifikace, ztráta biodiverzity, úbytek lesů, ohrožení půdy a vodních zdrojů
Charakteristika pedosféry	Definice pedosféry, vznik, složení, pedologičtí činitelé
Typologie	Půdní druhy, půdní typy
Význam a využití pedosféry	Využití půdního fondu, bonita
Charakteristika kryosféry	Definice kryosféry, členění kryosféry
Typologie	Trvalá sněhová pokrývka, typy ledovců, permafrost

26. Demografie

Demografická revoluce	Charakteristika, příklady států ve fázích demografické revoluce, vývoj počtu obyvatel
Kvalitativní znaky	Pohlavní, věková, rasová, jazyková, náboženská struktura
Migrace obyvatelstva	Charakteristika a typologie, příklady významných migrací v historii a současnosti
Rozmístění obyvatelstva	Charakteristika významných přírodních a sociálně-ekonomických faktorů ovlivňujících rozmístění obyvatelstva na Zemi, lokalizace hlavních oblastí
Typologie sídel	Rozdělení sídel podle charakteru a funkce
Urbanizační procesy	Urbanizace jako proces v kontextu historického vývoje, aglomerace, konurbace a megalopole

27. Socioekonomická geografie světa

Surovinové zdroje	Typologie dle původu, využití a vyčerpatelnosti
Nerostné suroviny	Využití a lokalizace významných oblastí – kovů, barevných kovů, drahých kovů, chemických, stavebních, sklářských surovin
Energetické suroviny	Využití a lokalizace významných oblastí těžby – ropy, zemního plynu, uhlí, uranu
Strategický význam surovin	Charakterizovat vliv na ekonomiku, sociální poměry a geopolitiku, popsat mezinárodní spolupráci při těžbě
Zemědělská výroba	Základní charakteristika – funkce zemědělské výroby, typologie podle vyspělosti států a klimatických oblastí
Dělení zemědělské výroby	Popis a lokalizace významných oblastí rybolovu, lesnictví, rostlinné a živočišné výroby
Průmyslová výroba	Základní charakteristika – funkce průmyslové výroby, typologie podle vyspělosti států a klimatických oblastí
Dělení průmyslové výroby	Popis a lokalizace významných oblastí energetiky, hutnictví, strojírenství, chemického průmyslu, spotřebního průmyslu
Světová doprava	Základní charakteristika – význam opravy, ukazatelé dopravy a základní terminologie
Dělení světové dopravy	Popis a lokalizace významných typů dopravy – silniční, železniční, říční, námořní, letecká potrubní
Cestovní ruch	Charakteristika cestovního ruchu, typy cestovního ruchu, příklady významných světových destinací

28. Země jako vesmírné těleso, kartografie

Tvar a rozměry Země	Historie měření tvarů a rozměrů Země, modely zemského tělesa – geoid, referenční elipsoid, referenční koule
Pohyby Země a jejich důsledky	Revoluce, rotace a zvláštní pohyby
Čas a kalendář	Historie měření času, časová pásma
Historická kartografie	Historie zobrazování zemského povrchu
Zeměpisná síť	Zeměpisná síť a její využití při mapování zemského povrchu
Kartografická zobrazení	Projekční plochy, zkreslení, způsoby projekce
Mapy	Klasifikace dle měřítka a obsahu, obsah map, měření na mapách
Geodézie	DPZ, letecké snímkování, GIS